

Ware Christelijke Religie
Hoofdstuk 3

DE HEILIGE GEEST

<i>Nr.</i>	<i>Inhoud:</i>
138.	<i>De Heilige Geest en de Goddelijke werking.</i>
158.	<i>Toevoeging.</i>
159 – 162	<i>Vier gedenkwaardigheden.</i>
163.	<i>De Goddelijke Drievuldigheid.</i>
185 – 188.	<i>Vier gedenkwaardigheden.</i>

DE HEILIGE GEEST EN DE GODDELIJKE WERKING.

138. Al diegenen vanuit de heilige orde, die enige juiste voorstelling hebben ten aanzien van onze Heer Zaligmaker gekoesterd hebben, worden zodra zij de geestelijke wereld binnentreden – wat meestal op de derde dag na hun overlijden plaatsvindt – eerst over de Goddelijke Drievuldigheid onderricht; en in het bijzonder over de Heilige Geest, namelijk dat deze niet een God op zichzelf is, maar dat onder Hem in het Woord de uit de éne en alomtegenwoordige God voortgaande Goddelijke werking wordt verstaan.

De reden, waarom zij in het bijzonder over de Heilige Geest worden onderricht, is deze, dat de meeste dwepers na de dood in de onzinnige fantasie vallen, dat zij zelf de Heilige Geest zijn; en dat velen van de Kerk, die in de wereld geloof hebben, dat de heilige Geest door hen sprak, anderen verschrikken door de woorden van de Heer bij Mattheüs, namelijk, ‘dat het spreken tegen de dingen, die de Heilige Geest hun ingeblazen heeft, een onvergeeflijke zonde is’, (Mattheüs 12:31,32). Zij die na die onderwijzing afzien van het geloof, dat de Heilige Geest een God op zichzelf is, worden daarna ingelicht over de eenheid van God, namelijk dat zij niet verdeeld is in drie personen, waarvan ieder afzonderlijk God en Heer is overeenkomstig de geloofsbelijdenis van Athanasius, maar dat de Goddelijke Drievuldigheid in de Heer Zaligmaker is, zoals ziel en lichaam en de voortgaande kracht bij ieder mens.

Daarna worden dezen voorbereid tot de aanneming van het geloof van de nieuwe hemel; en nadat zij zijn voorbereid, wordt hun de weg geopend tot een gezelschap in de hemel, waar een dergelijk geloof is, en wordt hun een woning gegeven bij de medebroeders, met wie zij tot in eeuwigheid zullen leven in gelukzaligheid.

Daar reeds gehandeld werd over God de Schepper en over God de Verlosser, is het nu noodzakelijk, dat ook gehandeld wordt over de Heilige Geest.

Deze verhandeling zal, evenals de overige, in artikelen worden onderverdeeld, en deze zijn de volgende:

I. De Heilige Geest is de Goddelijke Waarheid, alsmede de Goddelijke Kracht en Werking, voortgaande uit de éne God, in wie de Goddelijke Drievuldigheid is, dus uit de Heer God Zaligmaker.

II. De Goddelijke Kracht en Werking, die onder de Heilige Geest wordt verstaan, zijn in het algemeen: de hervorming en wederverwekking, en overeenkomstig deze de vernieuwing, de levendmaking, de heiliging en de rechtvaardiging; en overeenkomstig deze de reiniging van boosheden en de vergeving van de zonden; en tenslotte de zaligmaking.

III. Deze Goddelijke Kracht en Werking, die wordt verstaan onder de zending van de Heilige Geest, is bij de geestelijken in het bijzonder de verlichting en de onderwijzing.

IV. De Heer werkt deze krachten in hen die in Hem geloven.

V. De Heer werkt vanuit zichzelf uit de Vader, en niet omgekeerd.

VI. De geest van de mens is zijn gemoed en al wat daaruit voortgaat.

139. I. De Heilige Geest is de Goddelijke Waarheid, alsmede de Goddelijke Kracht en Werking, voortgaand uit de éne God, in wie de Goddelijke Drievuldigheid is, dus uit de Heer God Zaligmaker.

Door de Heilige Geest wordt eigenlijk het Goddelijke Ware aangeduid, dus ook het Woord, en in die zin is de Heer zelf ook de Heilige Geest.

Maar aangezien in de Kerk heden ten dage door de Heilige Geest de Goddelijke werking wordt beschreven, welke het daadwerkelijke proces van rechtvaardiging van de mens is, zo wordt deze hier voor de Heilige Geest genomen, en in hoofdzaak daarover gehandeld.

Ook om deze reden, omdat de Goddelijke Werking door het Goddelijk ware geschiedt, dat uit de Heer voortgaat, en dat wat voortgaat, van een en hetzelfde wezen is met Hem, uit wie het voortgaat, zoals deze drie: ziel, lichaam en het voortgaande, welke tezamen één wezen uitmaken, bij de mens louter menselijk, bij de Heer echter Goddelijk en tevens Menselijk, en na de verheerlijking zo verenigd als het voorafgaande met zijn volgende en als het wezen met zijn vorm.

Zo zijn dus de drie wezenlijkheden: die de Vader, de Zoon en de Heilige Geest worden genoemd, één in de Heer.

Dat de Heer het Goddelijk Ware zelf is, of de Goddelijke Waarheid, werd boven aangetoond.

Dat echter de Heilige Geest ditzelfde is, blijkt uit de volgende plaatsen: 'Er zal een Rijsje voortkomen uit de tronk van Jischai; op Hem zal de geest van Jehovah rusten, een geest van wijsheid en inzicht, een geest van raad en sterkte; Hij zal de aarde slaan met de roede van Zijn mond, en met de geest van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden; de gerechtigheid zal de gordel van Zijn lenden zijn, en de wijsheid de gordel van Zijn dijen', (Jesaja 11:1,2,4,5).

'Hij zal komen gelijk een enge stroom, de geest van Jehovah zal de banier tegen hem oprichten; dan zal een Verlosser tot Zion komen', (Jesaja 59:19,20).

'De geest des Heren Jehovah is op Mij, Jehovah heeft Mij gezalfd, om een blijde boodschap te brengen de armen heeft Hij Mij gezonden', (Jesaja 61:1; Lucas 4:18).

‘Dit is Mijn verbond; Mijn geest die op U is, en Mijn woorden zullen van Uw mond niet wijken van nu aan tot in eeuwigheid toe’, (Jesaja 59:21).

Aangezien de Heer de Waarheid zelf is, is vandaar al wat uit Hem voortgaat, waarheid, en dit wordt verstaan onder de Trooster, die ook de Geest der Waarheid en de Heilige Geest wordt genoemd; dit blijkt uit de volgende plaatsen: ‘Ik zeg u de waarheid: het is u nut dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik wegga, zo zal Ik Hem tot u zenden’, (Johannes 16:7).

‘Wanneer die gekomen zal zijn, de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken’, (Johannes 16:13).

‘Die zal Mij verheerlijken, want Hij zal uit het Mijne aannemen, en het u verkondigen; al wat de Vader heeft, is het Mijne; daarom heb Ik u gezegd, dat Hij uit het Mijne zal aannemen, en u verkondigen’, (Johannes 16:14,15).

‘Ik zal de Vader vragen, dat Hij u een andere Trooster geve, de Geest der waarheid, welke de wereld niet kan aannemen, want zij ziet Hem niet, en zij kent Hem ook niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.

Ik zal u geen wezen laten, Ik kom tot u, en gij zult Mij zien’, (Johannes 14:16 tot 19).

‘Wanneer de Trooster gekomen zal zijn, die Ik u zenden zal uit de Vader, de Geest der waarheid, die zal van Mij getuigen’, (Johannes 15:26).

De Trooster wordt de Heilige Geest genoemd, (Johannes 14:26).

Dat de Heer onder de Trooster of de Heilige Geest Zichzelf verstond, blijkt duidelijk uit deze woorden van de Heer, ‘dat de wereld Hem nog niet kende, maar gij kent Hem; Ik zal u geen wezen laten; Ik kom tot u; gij zult Mij zien’.

En elders: ‘Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der eeuw’, (Mattheüs 28:20); voorts hieruit: ‘Hij zal niet uit Zichzelf spreken, maar Hij zal uit het Mijne nemen’.

140. Daar nu onder de Heilige Geest de Goddelijke Waarheid wordt verstaan, en deze in de Heer en de Heer zelf was, ‘Jezus zei tot hem: Ik ben de weg, de waarheid en het leven, niemand komt tot de Vader dan door Mij’, (Johannes 14:6).

En daar zij zo dus van geen andere bron kon uitgaan, wordt er gezegd: ‘De Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was’, (Johannes 7:39); en na de verheerlijking: ‘Hij blies op de discipelen en zei: Neemt aan de Heilige Geest’, (Johannes 20:22).

Dat de Heer de discipelen aanblied, en dit zei, vindt hierin zijn oorzaak, dat de aanblazing een uitbeeldend uitwendig teken was van de Goddelijke inblazing; de inblazing echter is de inlijving in gezelschappen van engelen.

Hieruit kan uit het verstand het volgende begrepen worden, dat door de engel Gabriël met betrekking tot de ontvangenis van de Heer werd gezegd: ‘De Heilige Geest zal over u komen, en de Kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom ook, het Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden’, (Lucas 1:35).

Voorts: ‘De engel des Heren zei tot Jozef en de droom: Wees niet bevreesd, Maria, uw bruid tot u te nemen; want hetgeen in haar geboren is, dat is uit de Heilige Geest, en Jozef raakte haar niet aan, totdat zij haar eerstgeboren Zoon gebaard had’, (Mattheüs 1:20,25).

De Heilige Geest is hier het Goddelijk Ware, voortgaande uit Jehovah de Vader, en dit Voortgaande is de Kracht van de Allerhoogste, dat toen de moeder overschaduwde.

Dit valt dan ook samen met het volgende bij Johannes: ‘Het Woord was bij God, en God was het Woord, en het Woord is vlees geworden’, (Johannes 1:1,14).

Dat daar onder het Woord het Goddelijk Ware wordt verstaan, zie men in ‘het Geloof van de Nieuwe Kerk’, hiervoor in nr. 3.

141. Dat de Goddelijke Drievuldigheid in de Heer is, werd boven aangetoond, en zal in wat volgt, waar daarover uitvoerig gehandeld moet worden, nog meer worden aangetoond.

Hier zullen alleen enige ongerijmdheden worden aangevoerd, die uit deze ‘in drie personen verdeelde Drievuldigheid’ voortvloeien.

Het zou daarmee zijn, alsof een bedienaar van de Kerk van de kansel af leerde, wat men geloven en wat men doen moet, en naast hem een andere bedienaar stond, en hem in het oor fluisterde: ‘U hebt juist gesproken’, en nog iets daarenboven; terwijl zij beiden tot een derde zouden zeggen, die op de trap stond: ‘Ga naar beneden in de tempel, open hun oren en stort deze dingen in hun harten, en zorg tevens, dat zij reinheden, heiligheden en panden van de gerechtigheid zijn.’ De in personen verdeelde Goddelijke Drievuldigheid, waarvan ieder afzonderlijk God en Heer is, is ook gelijk aan drie zonnen in één wereld, hoog boven, de een naast de ander, en daaronder de derde, die engelen en mensen omstraalt, en de warmte en het licht van de beide andere zonnen met alle macht in hun gemoederen, harten en lichamen overdraagt, en hen verscherpt, klaart en doet vervluchtigen als het vuur de stoffen in een retort.

Wie ziet niet dat de mens, indien dit zo zou gebeuren, tot as verteerd zou worden? De regering van drie Goddelijke personen in de hemel zou ook gelijk staan met de regering van drie koningen in één koninkrijk; of met het opperbevel van drie generaals, met dezelfde macht bekleed, over één leger; of nog liever met de Romeinse regering vóór de tijd van de keizers, toen er een consul, een senaat, en een volkstriebun was, onder welke drie de macht weliswaar was verdeeld, maar de hoogste macht berustte toch bij allen tegelijkertijd.

Wie ziet niet het ongerijmde, belachelijke en waanzinnige, om zo’n regering in de hemel in te voeren? En men voert die in, wanneer men aan de Vader een macht als van de eerste consul toeschrijft, aan de Zoon een macht als van de senaat, en aan de Heilige Geest een macht als van de volkstriebun, hetgeen geschiedt, wanneer men aan ieder een eigen functie toeschrijft; en nog meer, wanneer men daaraan toevoegt, dat deze eigenschappen niet mededeelbaar zijn.

142. II. De Goddelijke Kracht en Werking, die onder de Heilige Geest wordt verstaan, zijn in het algemeen de hervorming en de wederverwekking; en overeenkomstig deze de vernieuwing, de levendmaking, de heiliging en de rechtvaardiging, en overeenkomstig deze de reiniging van boosheden en de vergeving van de zonden; en tenslotte de zaligmaking.

Dit zijn in volgorde de krachten, die de heer bewerkstelligt bij hen, die in Hem geloven en die zichzelf geschikt maken en in orde stellen tot Zijn aanneming en inwoning.

Dit geschiedt door het Goddelijk Ware, en bij de christenen door het Woord; want dit is het enige middel, waardoor de mens de Heer nadert en waarin de Heer binnentreedt.

Want de Heer is, zoals boven gezegd werd, het Goddelijk Ware zelf, en al wat uit Hem voortgaat, is dit Goddelijk Ware.

Maar men moet daaronder het Goddelijk Ware uit het Goede verstaan, wat gelijk staat met het geloof uit e naastenliefde, want het geloof is niets anders dan waarheid, en de naastenliefde is niets anders dan goedheid.

Door het Goddelijk Ware uit het Goede, dat wil zeggen, door het geloof uit de naastenliefde, wordt de mens hervormd en wederverwekt, voorts vernieuwd, levend gemaakt, geheilgd, gerechtvaardigd, en naar gelang van deze voortschrijdingen en aanwassingingen gereinigd van boosheden, en de reiniging hiervan is de vergeving van de zonden.

Maar al deze werkingen van de Heer kunnen hier niet afzonderlijk uiteengezet worden, daar elke werking haar bijzondere, uit het Woord bevestigde en door de rede verlichte ontleding vergt, hetgeen hier de plaats niet is.

Daarom wordt de lezer verwezen naar de hoofdstukken, naar de volgorde in dit werk, en handelen

over de naastenliefde, het geloof, de vrije keuze, de boetedoening, en over de hervorming en de wederverwekking.

Men moet weten, dat de Heer deze zegeningen voortdurend bij ieder mens werkt, want het zijn laddersporten tot de hemel, aangezien de Heer het heil van allen wil.

Vandaar is voor Hem de zaligheid van allen het einddoel, en wie het einddoel wil, wil de middelen. Ter wille van de zaligheid van de mensen vond Zijn Komst, Verlossing en lijden aan het kruis plaats, 'want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te behouden', (Mattheüs 18:11); 'Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te redden', (Lucas 19:10). En aangezien het heil van de mensen voor Hem het einddoel was en tot in eeuwigheid is, zo volgt daaruit, dat de bovengenoemde werkingen de middellijke doeleinden en de zaligmaking het laatste doeleind is.

143. De werking van deze krachten is de Heilige Geest, die de Heer tot diegenen zendt, die in Hem geloven, en die zichzelf gereed maken om Hem op te nemen, zoals onder de Geest verstaan wordt in de volgende plaatsen: 'Ik zal u een nieuw hart geven en een nieuwe geest'; 'Mijn Geest zal Ik geven in het midden van u, en Ik zal maken, dat gij op de weg des heils wandelt', (Ezechiël 36:26,27; 11:19); 'Scheep een rein hart in ons, o God, en vernieuw in het midden van mij een vaste geest; Geef mij weer de vreugde van Uw heil, en een vrijmoedige geest ondersteune mij', (Psalm 51:12,14); 'Jehovah vormt de geest van de mens in het midden van hem', (Zacharias 12:1); 'Met mijn ziel heb ik U verwacht in de nacht, en met mijn geest in het midden van mij heb ik U verwacht in de morgen', (Jesaja 26:9); 'Maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest; waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls', (Ezechiël 18:31), behalve elders.

In deze plaatsen wordt onder 'een nieuw hart', de wil van het goede verstaan, en onder 'een nieuwe geest', het verstand van het ware.

Dat de Heer deze dingen bewerkt bij hen, die het goede doen en het ware geloven, dus bij hen, die in het geloof van de naastenliefde zijn, blijkt duidelijk uit deze woorden daar, namelijk, dat God een ziel geeft aan hen, die daarin wandelen; en hieruit, dat gezegd wordt 'een vrijmoedige geest'.

En dat de mens vanuit zijn deel moet werken, uit deze woorden: 'Maakt u een nieuw hart, en een nieuwe geest; waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls'.

144. Wij lezen, dat toen Jezus gedoopt werd, de hemelen geopend werden, en Johannes de Heilige Geest zag neerdalen als een duif, 'Terstond nadat Jezus gedoopt was, steeg Hij op uit het water, en zie de hemelen openden zich en hij zag de geest Gods neerdalen als een duif en op Hem komen', (Mattheüs 3:16); 'En terstond toen Hij uit het water opsteeg, zag Hij de hemelen scheuren en de Geest als een duif op zich neerdalen', (Marcus 1:10); 'En het geschiedde, terwijl al het volk gedoopt werd, dat, toen ook Jezus gedoopt werd en in gebed was, de hemel zich opende, en de Heilige Geest in lichamelijke gedaante als een duif op Hem neerdaalde, en dat er een stem kwam uit de hemel: Gij zijt Mijn Zoon, de geliefde, in U heb Ik Mijn welbehagen', (Lucas 3:21,22); 'En Johannes getuigde en zei: Ik heb aanschouwd dat de Geest neerdaalde als een duif uit de hemel, en Hij bleef op Hem. En ik kende Hem niet, maar Hij, die mij gezonden had om te dopen met water, die had tot mij gezegd: Op wie gij de Geest ziet neerdalen en op Hem blijven, deze is het die met de Heilige Geest doopt', (Johannes 1:32,33).

Dit geschiedde, omdat de doop de wederverwekking en de reiniging betekent, evenzo de duif.

Wie kan niet beseffen, dat de duif niet de Heilige Geest was, en dat evenmin de Heilige Geest in de duif was? In de hemel verschijnen vaak duiven, en zo vaak ze verschijnen, weten de engelen, dat ze overeenstemmingen zijn van de aandoeningen en van de daaruit voortvloeiende gedachten over de wederverwekking en de reiniging bij sommigen die in de nabijheid staan.

Vandaar verdwijnen de duiven terstond, zodra zij hen naderen en met hen over iets anders spreken dan over hetgeen in hun gedachten was toen deze verschijning plaatsvond.

Het is hiermee evenzo gesteld als met vele dingen die door de profeten werden gezien, zoals bijvoorbeeld, dat Johannes een Lam zag op de berg van Zion, (Openbaring 14:1), en elders. Wie weet niet, dat niet de Heer dit Lam was, maar dat het lam een uitbeelding was van Zijn onschuld.

Dit stelt de dwaling van diegenen in het licht, die uit de duif, die boven de Heer verscheen toen Hij gedoopt werd, en uit de stem, die toen vanuit de hemel gehoord werd, en zei: 'Deze is Mijn geliefde Zoon', drie personen van de Drievuldigheid afleiden.

Dat de Heer de mens wederverwekt door het geloof en de naastenliefde, wordt daaronder verstaan, dat Johannes de Doper zei: 'Ik doop u met water tot boetedoening, maar die na mij komen zal, die zal u met de Heilige Geest en met vuur dopen', (Mattheüs 3:11; Marcus 1:8; Lucas 3:16).

'Dopen met de Heilige Geest en met vuur', wil zeggen: wederverwekken door het Goddelijk Ware, dat van het geloof is, en door het Goddelijk Goede, dat van de naastenliefde is.

Hetzelfde wordt aangeduid door deze woorden van de Heer: 'Zo iemand niet verwekt werd uit water en geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan', (Johannes 3:5).

Door het water wordt hier, net als elders in het Woord het ware aangeduid en de natuurlijke of uitwendige mens, en door de geest het ware uit het goede in de geestelijke of innerlijke mens.

145. Daar nu de Heer het Goddelijk Ware zelf is uit het Goddelijk Goede, en dit Zijn eigenlijke Wezen is, en eenieder vanuit zijn wezen doet wat hij doet, zo blijkt, dat de Heer voortdurend wil en ook niet anders kan willen, dan het ware en het goede, of het geloof en de naastenliefde, in ieder mens inplanten.

Dit kan door vele dingen in de wereld worden toegelicht, zoals door dit, dat ieder mens volgens zijn wezen wil en denkt en voor zover het hem veroorloofd is, spreekt en handelt, zoals bijvoorbeeld de welgezinde mens dingen denkt en beoogt, die eerzaam, rechtschapen, vroom en godsdienstig zijn; en omgekeerd de hoogmoedige, sluwe, arglistige en gierige mens zulke dingen denkt en beoogt die met zijn wezen één uitmaken.

De waarzegger wil niets dan waarzeggerij en de dwaas wil niets dan kletsen tegen die dingen die van de wijsheid zijn.

Kortom, de engel overdenkt en beoogt alleen hemelse dingen en de duivel alleen helse dingen. Evenzo is het gesteld met elk subject van de lagere soorten in het dierenrijk, zoals met een vogel, beest, vis, gevleugelde en niet gevleugelde worm; elk daarvan wordt herkend aan zijn wezen of natuur; daaruit en dienovereenkomstig is het instinct van ieder dier.

Zo ook in het plantenrijk; elke boom, elke struik en elke plant wordt onderkend aan zijn vrucht en zaad, die in zijn wezen zijn geplant; en daaruit kan ook niets anders worden voortgebracht, dan hetgeen daaraan gelijk en het zijne is.

Ja zelfs oordeelt men naar het wezen over elke grondsoort, over elke kleisoort, over elke steen, zowel de edele als de onedele, en over elk mineraal en metaal.

146. III. Deze Goddelijke Kracht en Werking, die verstaan wordt onder de zending van de Heilige Geest, is bij de geestelijken in het bijzonder de verlichting en de onderwijzing.

De in het vorige artikel opgesomde werkingen van de Heer: de hervorming, de wederverwekking, de vernieuwing, de levendmaking, de heiliging, de reiniging, de vergeving van de zonden, en tenslotte de zaligmaking, vloeien zowel bij de geestelijken als bij de leken uit de Heer in, en worden opgenomen door hen, die in de Heer zijn, en in wie de Heer is, 'Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem'; 'Te dien dage zult gij weten, dat Ik in Mijn Vader ben en gij in Mij en Ik in u'; 'Evenals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet aan de wijnstok blijft, zo ook gij niet, indien gij in Mij niet blijft. Ik ben de wijnstok, gij zijt de ranken.'

Wie in Mij blijft, gelijk Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen', (Johannes 6:56; 14:20; 15:4,5).

Dat de verlichting en de onderwijzing echter in het bijzonder bij de geestelijken is, komt omdat deze tot hun ambt behoren, en de inwijding in de geestelijke bediening deze met zich meebrengt; en zij geloven ook, dat zij, wanneer zij met ijver preken, geïnspireerd worden, zoals de discipelen van de Heer, in wie de Heer blies en zei: 'Ontvangt de Heilige Geest', (Johannes 20:22; Marcus 13:11). Sommigen betuigen zelfs, dat zij de invloed gevoeld hebben.

Maar laten zij zich wel daarvoor wachten, zich te overreden, dat de ijver, waardoor velen onder het prediken worden aangegrepen, de Goddelijke werking in hun harten is; want een dergelijke, zelfs nog vuriger ijver bestaat bij dweepers, als ook bij hen die in de uiterste valsheden van de leer zijn, ja zelfs bij hen, die het Woord geringschatten en de natuur als God vereren, en het geloof en de naastenliefde als in een zak achter de rug werpen, en wanneer zij prediken en leren, van voren een soort herkauwersmaag ophangen, waaruit zij dergelijke dingen te voorschijn halen en uitstorten, waarvan zij weten, dat zij de toehoorders tot voedsel dienen.

Want de ijver is op zichzelf beschouwd een verhitting van de natuurlijke mens.

Wanneer daarin van binnen de liefde van het ware is, dan is zij als het heilig vuur dat in de apostelen vloeyde, waarover in hun 'Handelingen': 'Van hen werden gezien verdeelde tongen, als van vuur, en het was op eenieder van hen; vandaar werden zij allen vervuld met de Heilige Geest', (Handelingen 2:3,4).

Maar wanneer van binnen in deze ijver of in deze verhitting de liefde van het valse verborgen is, zo is het als in hout opgesloten vuur, dat uitslaat en het huis in brand steekt.

Degenen, die de heiligheid van het Woord en de Goddelijkheid van de Heer loochenen, neemt, verzoek ik u, uw zak van de rug en open die, wat u in vrijheid thuis kunt doen, en u zult zien.

Ik weet dat zij, die onder Lucifer bij Jesaja worden verstaan, welke die uit Babel zijn, wanneer zij de tempel binnengaan, en nog meer, wanneer zij op de kansel klimmen, bovenal zij die zich leden van 'het Gezelschap van Jezus' noemen, door een ijver worden meegesleept, die velen aan de helse liefde ontlenen, en vandaar heftiger roepen en uit de borst dieper zuchten halen dan zij, die in de ijver uit de hemelse liefde zijn.

Dat er bij de geestelijken nog twee andere geestelijke werkingen zijn, zie men verder in nr. 155.

147. Het is de Kerk nog zo goed als onbekend, dat in alle wil en in alle gedachte, en vandaar in alle handeling en spraak van de mens een innerlijke en een uitwendige is, en dat de mens van kindsbeen af wordt opgeleid, om uit het uitwendige te spreken, hoezeer het innerlijke daarmee ook in strijd mag zijn.

Vandaar de veinzerijen, vleierijen en huichelarijen; en dus dat de mens tweevoudig is, en alleen diegene eenvoudig is, van wie het uitwendige denkt en spreekt en wil en handelt vanuit het innerlijke.

Deze worden ook in het Woord verstaan onder de eenvoudigen, zoals bij Lucas, 'Dat in goede aarde, dat zijn zij, die met een goed en vroom hart het Woord gehoord hebbende, dat vasthouden en vrucht dragen in volharding'; 'De lamp van het lichaam is uw oog.

Indien dan uw oog zuiver is, is ook uw gehele lichaam verlicht, maar wanneer het slecht is, is ook uw lichaam duister', (Lucas 8:15; 11:34).

Dat er tweevoudigheid en drievoudigheid is in alles wat geschapen is, blijkt uit het volgende in het menselijk lichaam: elke zenuw daarin bestaat uit vezels, en de vezels uit vezeltjes; elke spier uit vezelbundels en deze uit beweegvezels; elke slagader uit vliezen in driedubbele laag.

Evenzo is het gesteld in het menselijk gemoed, waarvan het geestelijk organisme van een dergelijke aard is; en dit, omdat, zoals eerder gezegd werd, het menselijk gemoed onderscheiden is in drie gebieden, waarvan het hoogste, dat ook het binnenste is, het hemelse wordt genoemd, het middelste het geestelijke, en het laagste het natuurlijke.

De gemoederen van alle mensen, die de heiligheid van het Woord en de Goddelijkheid van de Heer loochenen, denken in het laagste gebied.

Maar daar zij van kindsbeen af ook de geestelijke dingen hebben geleerd, die tot de Kerk behoren, en deze opnemen, maar ze onder de natuurlijke dingen plaatsen, wat de verschillende wetenschappelijke, politieke en burgerlijk-zedelijke dingen zijn, en aangezien die het laagst zetelen in het gemoed en het dichtst bij de spraak, zo spreken zij hier vanuit in tempels en in vergaderingen, en – wat wonderlijk is – dan weten zij niet beter, of zij spreken en leren uit hun geloof, terwijl toch, wanneer zij zich vrijuit bewegen kunnen, zoals het geval is als zij in hun eigen huis zijn, de deur geopend wordt die het innerlijke van hun gemoed opgesloten hield.

Dan lachen zij soms om de dingen die zij voor de menigte hebben gepreekt, en zeggen in hun hart, dat theologie een buitengewone goede strik is om duiven te vangen.

148. Het innerlijk en het uitwendige van zulke personen kan worden vergeleken met vergiften bedekt met een korst suiker, verder ook met kolokwinten *1), die de knapen van de profeten verzamelden moesten en in het moes deden, en toen zij daarvan aten, uitriepen: ‘De dood is in de pot’.

‘Toen Elisa naar Gilgal terugkeerde, was er honger in het land. Terwijl de profeten vóór hem gezeten waren, zei hij tot zijn knecht: Zet de grootste pot op en kook moes voor de profeten. Daarop ging er een naar het veld om groenten te plukken; en hij vond een wilde slingerplant en plukte daarvan wilde kolokwinten, zijn kleed vol.

Toen hij teruggekomen was, sneed hij die in stukjes in de moespot; want zij kenden ze niet. Vervolgens schepte men voor de mannen op om te eten.

Maar zodra zij van het moes hadden gegeten, schreeuwden zij het uit: ‘De dood is in de pot, man Gods’, en zij konden het niet eten. Maar hij zei: Haal dan meel.

En hij wierp het in de pot en zei: ‘Schep op voor het volk, opdat zij eten’.

Toen was er niets kwaad meer in de pot.

Er was een man gekomen uit Baäl-Salisa; deze bracht de man Gods in zijn tas brood van de eerstelingen, twintig gerstebroden en vers koren.

En hij zei: Geef het aan het volk, opdat zij eten’, (2 Koningen 4:38 tot 43).

En zij kunnen ook vergeleken worden met het beest dat opkwam uit de aarde, dat twee horens had als die van het Lam en sprak als de draak, verderop wordt dit beest de valse profeet genoemd, ‘En ik zag een ander beest opkomen uit de aarde en het had twee horens als die van het Lam, en het sprak als de draak’, (Openbaring 13:11).

En zij zijn als rovers in een stad, waar zij als burgers verblijven en waarin zij zedelijk handelen en redelijk spreken; maar wanneer zij naar de wouden terugkeren, zijn zij wilde dieren.

Of ze zijn ook zoals zeerovers, die aan land mensen zijn maar op zee krokodillen.

Wanneer deze personen aan land of in de stad gaan, gaan zij rond als panters in schaapsvellen gehuld, of als apen in mensenkleren gestoken, met een mensenmasker voor.

Zij kunnen ook vergeleken worden met een hoer die zich met balsem zalft, haar gezicht opmaakt, en zich in witte, met bloemen bestikte zijde kleedt, maar die, in haar huis teruggekeerd, zich voor haar minnaars ontbloot en hen besmet met haar melaatsheid.

Dat zij, die in hun hart het Heilige aan het Woord en het Goddelijke aan de Heer ontnemen, van dien aard zijn, is mij door jarenlange ondervindingen in de geestelijke wereld te weten gegeven, want daar worden zij allen eerst in hun uitwendige dingen gehouden, maar daarna worden deze weggenomen en worden zij in hun innerlijke dingen gebracht, en dan verandert hun komedie in een tragedie.

1) *komkommerachtige plant die braakneigingen veroorzaakt.*

149. IV. De Heer werkt deze krachten in hen die in Hem geloven.

Dat de Heer deze krachten, welke onder de zending van de Heilige Geest worden verstaan, werkt in hen die in Hem geloven, dat wil zeggen, dat Hij hen hervormd, wederverwekt, vernieuwt, levend maakt, heiligt, rechtvaardigt, van boosheden reinigt, en tenslotte zalig maakt, blijkt uit al die plaatsen in het Woord, die bevestigen, dat het heil en het eeuwige leven voor hen zijn, die in de Heer geloven; deze plaatsen zijn hierboven in nr. 107 aangevoerd.

Bovendien blijkt het hieruit: 'Jezus zei: Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen van het levende water zullen uit zijn buik vloeien; dit zei Hij van de Geest, die degenen ontvangen die in Hem geloven', (Johannes 7:38,39).

Verder ook hieruit: 'De getuigenis van Jezus is de Geest der profetie', (Openbaring 19:10).

Onder de Geest der profetie wordt het ware van de leer uit het Woord verstaan; profetie betekent niets anders dan de leer, en profeteren wil zeggen: die leer onderwijzen.

En onder de getuigenis van Jezus wordt verstaan: de belijdenis uit het geloof in Hem.

Iets dergelijke wordt met Zijn getuigenis bedoeld in de volgende plaats: 'De engelen van Michaël hebben de draak overwonnen door het bloed van het Lam, en door het woord van hun getuigenis; en de draak ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods hielden, en de getuigenis van Jezus Christus hebben', (Openbaring 12:11,17).

150. Dat zij die in de Heer Jezus Christus geloven deze geestelijke krachten zullen aannemen, komt omdat Hijzelf het heil en het eeuwige leven is.

Hij is het heil, omdat Hij de Heiland is, en dit is ook de betekenis van Zijn naam, Jezus.

Hij is het eeuwige leven, omdat zij, in wie Hij is en die in Hem zijn, het eeuwige leven hebben,

waarom Hij ook het Eeuwige Leven genoemd wordt bij Johannes, (1ste Brief van Johannes 5:20).

Daar Hij nu het heil en het eeuwige leven is, zo volgt daaruit, dat Hij ook al datgene is, waardoor het heil en het eeuwige leven verkregen wordt, dus, dat Hij het al is van: de hervorming, de wederverwekking, de vernieuwing, de levendmaking, de heiliging, de rechtvaardiging, de reiniging van boosheden en tenslotte de zaligmaking.

De Heer werkt deze dingen bij ieder mens, dat wil zeggen, streeft daarnaar ze in hem te brengen, en brengt ze in hem, wanneer de mens zich aanpast en geschikt maakt tot de opneming.

Het werkzame zelf van de aanpassing en van de voorbereiding is ook uit de Heer, maar indien de mens ze niet met vrijwillige geest in zich opneemt, dan kan Hij, behalve het streven dat steeds voortduurt, ze niet binnenbrengen.

151. In de Heer geloven is niet alleen Hem erkennen, maar ook Zijn geboden doen; want Hem alleen maar erkennen behoort slechts tot de gedachte uit enig verstand; maar Zijn geboden doen, behoort ook tot de erkenning vanuit de wil.

Het gemoed van de mens bestaat uit verstand en wil; het denken behoort tot het verstand, en het doen tot de wil.

Wanneer de mens daarom alleen uit de gedachte van het verstand erkent, dan nadert hij de Heer slechts vanuit een half gemoed; maar wanneer hij doet vanuit de erkentenis, dan is het vanuit een geheel gemoed, en dit is geloven.

Anderzijds kan de mens zijn hart verdelen, en de oppervlakte daarvan dwingen zich opwaarts te heffen, terwijl zijn vlees zich neerwaarts keert; en op deze wijze vliegt hij als een arend tussen hemel en hel, toch volgt de mens zijn opgerichte blik niet, maar de lustgevoelens van zijn vlees; en aangezien dit in de hel is, vliegt hij daarheen, en wanneer hij daar aan zijn lusten geofferd en aan de demonen plengoffers van most gebracht heeft, neemt hij een vriendelijk gelaat aan en een blik die van vuur fonkelt, en op deze wijze veinst hij een engel van het licht te zijn.

Zulke satans worden na de dood diegenen, die de Heer erkennen en Zijn geboden niet doen.

152. In het voorgaande artikel werd aangetoond, dat het heil en het eeuwige leven van de mens het eerste en het laatste einddoel van de Heer zijn; en aangezien het eerste en het laatste einddoel de bemiddelende doeleinden in zich bevatten, zo volgt hieruit, dat de bovenvermelde geestelijke krachten tezamen in de Heer zijn, en ook uit de Heer in de mens, hoewel ze toch geleidelijk tevoorschijn komen.

Want het menselijk gemoed groeit evenals zijn lichaam, maar dit laatste in grootte, terwijl het eerstgenoemde in wijsheid groeit.

In deze mate wordt het gemoed ook vanuit het ene gebied in het andere opgeheven, namelijk uit het natuurlijke in het geestelijke en daaruit in het hemelse gebied.

In dit hemelse gebied is de mens wijs, in het geestelijk gebied is de mens vol inzicht en in het laagste gebied wetend.

Maar deze verheffing van het gemoed vindt alleen plaats van tijd tot tijd, alnaar de mens zich waarheden verwerft en deze met het goede verbindt.

Het is hiermee evenzo gesteld als met iemand die een huis bouwt; eerst verschaft hij zich de bouwstoffen daartoe zoals: bakstenen, tegels, balken, palen en zo legt hij het fundament, bouwt de muren op, onderscheidt in kamers, maakt daarin deuren en in de wanden vensters, en bouwt trappen van de ene verdieping naar de andere.

Al deze dingen liggen tezamen in het einddoel, dat een geriefelijke en waardige woning is, die hij voorziet en waarin hij voorziet.

Evenzo is het gesteld met een tempel; wanneer deze gebouwd wordt, zijn alle dingen die tot de bouw ervan behoren, in het einddoel gelegen, hetgeen de eredienst van God is.

Zo is het ook met alle andere dingen gesteld, zoals met tuinen en velden, maar ook met ambten en zaken, waartoe het einddoel zelf zich de benodigdheden aanschaft.

153. V. De Heer werkt vanuit Zichzelf uit de Vader, en niet omgekeerd.

Onder werken wordt hier hetzelfde verstaan als onder het zenden van de Heilige Geest, aangezien de bovenvermelde werkingen, die in het algemeen zijn: de hervorming, de wederverwekking, de vernieuwing, de levendmaking, de heiliging, de rechtvaardiging, de reiniging van boosheden, de vergeving van de zonden en de zaligmaking, welke heden ten dage aan de Heilige Geest als aan een God op zichzelf worden toegeschreven, werkingen van de Heer zijn.

Dat deze vanuit de Heer uit de Vader zijn en niet andersom, zal eerst uit het Woord bevestigd, en daarna door tal van dingen, die tot de rede behoren, verduidelijkt worden.

Uit het Woord door het volgende: ‘Wanneer de Trooster zal gekomen zijn, die Ik u zenden zal uit de Vader, de Geest der Waarheid, die van de Vader uitgaat, die zal van Mij getuigen’, (Johannes 15:26); ‘Indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden’, (Johannes 16:7); ‘De Trooster, de Geest der Waarheid, zal van zichzelf niet spreken, maar Hij zal uit het Mijne aannemen, en het u verkondigen; al wat de Vader heeft, is het Mijne; daarom heb Ik gezegd, dat Hij het uit het Mijne zal aannemen, en u verkondigen’, (Johannes 16:13,14,15); ‘De Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was’, (Johannes 7:39); ‘Jezus blies op de discipelen, en zei: Neemt aan de Heilige Geest’, (Johannes 20:22); ‘Zo wat gij vragen zult in Mijn naam, dat zal Ik doen; opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt worde; zo gij iets vragen zult in Mijn naam, Ik zal het doen’, (Johannes 14:13,14).

Uit deze plaatsen blijkt duidelijk, dat de Heer de Heilige Geest zendt, dat wil zeggen, deze dingen bewerkstelligt, die heden aan de Heilige Geest als aan een God op zichzelf worden toegeschreven.

Want Hij zei: dat Hij Hem zenden zal uit de Vader; dat Hij Hem zenden zal tot ulieden; dat de Heilige Geest nog niet was, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was; dat Hij na de verheerlijking op de discipelen blies, en zei: Neemt aan de Heilige Geest.

Voorts hieruit dat Hij zei: ‘Zo wat gij vragen zult in Mijn naam, dat zal Ik doen’; en ook ‘de Trooster zal het uit het Mijne nemen, en u verkondigen.

Dat de Trooster hetzelfde is als de Heilige Geest, zie men in (Johannes 14:26) ‘Dit heb Ik tot u gesproken, terwijl Ik nog bij u verblijf; maar de Trooster, de Heilige Geest, die de Vader zenden zal in Mijn naam, die zal u alles leren en u te binnen brengen al wat Ik u gezegd heb.’ Dat God de Vader deze krachten niet vanuit Zichzelf door de Zoon uitwerkt, maar dat de Zoon ze vanuit Zichzelf werkt uit de Vader, blijkt uit het volgende: ‘Niemand heeft ooit God gezien; de enigverwekte Zoon, die in de schoot van de Vader is, die heeft Hem verklaard’, (Johannes 1:18); en elders ‘Gij hebt noch de stem van de Vader ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien’, (Johannes 5:37).

Hieruit volgt dus, dat God de Vader werkt in de Zoon en op de Zoon, maar niet door de Zoon, maar dat de Heer vanuit Zichzelf werkt uit Zijn Vader, want Hij zegt: ‘Al wat de Vader heeft, is het Mijne’, (Johannes 16:15); ‘Dat de Vader alle dingen in de hand van de Zoon heeft gegeven’, (Johannes 3:35); voorts, ‘dat gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelf, hij alsoo ook de Zoon gegeven heeft, het leven te hebben in Zichzelf’, (Johannes 5:26); alsmede: ‘De woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en leven’, (Johannes 6:63).

Dat de Heer zegt dat de Geest der Waarheid uitgaat uit de Vader, (Johannes 15:26) komt, omdat Hij uit God de Vader uitgaat in de Zoon, en vanuit de Zoon uit de Vader.

Daarom zegt Hij ook: ‘In die dag zult gij bekennen, dat de Vader in Mij is, en Ik in de Vader, en gij in Mij en Ik in u’, (Johannes 14:11,20).

Uit deze heldere uitspraken van de Heer blijkt duidelijk de dwaling in de christelijke wereld, die daarin bestaat, dat God de Vader de Heilige Geest tot de mens zendt; en de dwaling van de Griekse Kerk, dat God de Vader de Heilige Geest rechtstreeks zendt.

Deze waarheid, dat de Heer vanuit Zichzelf uit God de Vader de Heilige Geest zendt, en niet omgekeerd, is vanuit de hemel; en de engelen noemen dit een verborgenheid, daar het in de wereld nog niet werd onthuld.

154. Dit kan door tal van dingen, die tot de rede behoren, verduidelijkt worden, zoals bijvoorbeeld door het volgende: het is bekend dat de apostelen, nadat zij uit de Heer met de Heilige Geest begiftigd waren, het Evangelie over een groot deel van de aarde predikten, en dat ze dit mondeling en schriftelijk verkondigden; en dat zij dit vanuit zichzelf uit de Heer deden.

Want Petrus leerde en schreef op een bepaalde wijze, Jakobus op een andere, Johannes op een andere en Paulus op een andere, eenieder overeenkomstig zijn inzicht.

De Heer vulde allen met Zijn geest, maar eenieder nam daaruit zijn deel overeenkomstig de hoedanigheid van zijn innerlijke gewaarwording, en zij brachten dat ten uitvoer overeenkomstig de hoedanigheid van hun vermogens.

Alle engelen in de hemelen zijn van de Heer vervuld, want zij zijn in de Heer en de Heer is in hen, maar toch spreekt en handelt eenieder overeenkomstig de staat van zijn gemoed, sommigen met eenvoud, sommigen met wijsheid, en zo dus met oneindige verscheidenheid, en toch spreekt eenieder vanuit zichzelf uit de Heer.

Evenzo is het gesteld met elke bedienaar van de Kerk, zowel met hem die in waarheden, als met hem die in valsheden is; eenieder heeft zijn eigen mond en zijn eigen inzicht, en eenieder spreekt uit zijn gemoed, dat wil zeggen, uit de geest die hij bezit.

Zo is het ook gesteld met alle protestanten, of zij nu evangelischen of hervormden heten, nadat zij zijn onderricht in de door Luther, Melanchton of Calvijn gegeven dogma’s.

Het zijn niet de leiders of hun dogma’s, die vanuit zichzelf door hen spreken, maar het zijn de volgelingen zelf, die vanuit zichzelf spreken uit de leiders of hun dogma’s.

Ook kan elk dogma op duizend manieren worden uitgelegd, want elk dogma is als een hoorn van overvloed, waaruit eenieder neemt, wat zijn aard of karakter begunstigt en daarmee strookt, en legt het naar zijn eigen talent uit.

Dit kan verduidelijkt worden door de werking van het hart in de long en op de long, en door de terugwerking van de long vanuit zichzelf uit het hart; deze twee zijn onderscheiden, maar toch wederzijds verenigd.

De long ademt vanuit zichzelf uit het hart, maar niet het hart door de long; indien dit zou plaatsvinden, zouden beide stilstaan.

Evenzo is het gesteld met de werking van het hart in de ingewanden en op de ingewanden van het gehele lichaam; het hart zendt het bloed naar alle richtingen, maar de ingewanden halen daaruit elk het aandeel overeenkomstig de hoedanigheid van het nut dat het vervult, en elk werkt ook overeenkomstig deze hoedanigheid, dus op verschillende wijze.

Hetzelfde kan ook hiermee verduidelijkt worden: het boze van de zijde van de ouders, dat het erfboze wordt genoemd, werkt in de mens en op de mens; evenzo het van de Heer uitgaande goede; dit werkt van boven of van binnen en het boze van beneden of van buiten.

Indien het boze door de mens werkte, dan zou de mens niet hervormd kunnen worden, noch zou hij schuldig zijn.

Eveneens zou de mens, indien het van de Heer uitgaande goede door de mens werkte, ook niet hervormd kunnen worden, maar aangezien beide afhangen van de vrije keuze van de mens, wordt hij schuldig, wanneer hij vanuit zichzelf uit het boze handelt, en onschuldig, wanneer hij vanuit zichzelf uit het goede handelt.

Daar nu het boze de duivel is en het goede de Heer is, wordt de mens schuldig, wanneer hij uit de duivel handelt en onschuldig wanneer hij uit de Heer handelt.

Het is vanuit deze vrije verkiezing, die ieder mens heeft, dat de mens hervormd kan worden.

Evenzo is het gesteld met al het innerlijke en uitwendige bij de mens; deze twee zijn onderscheiden, maar toch wederzijds verenigd.

Het innerlijke werkt in het uitwendige en op het uitwendige, maar het werkt niet door het uitwendige, want het innerlijke overdenkt duizenden dingen, waaruit het uitwendige alleen die dingen neemt, die voor het nut geschikt zijn.

Want in het innerlijk van de mens, waaronder het wilsdeel en het gewaarwordende deel van zijn gemoed verstaan wordt, zijn groepen van voorstellingen in grote hoeveelheid, en wanneer deze door de mond van de mens naar buiten vloeiden, zou het zijn als een windstoot uit een blaasbalg.

Het innerlijk kan, daar het zich bezig houdt met algemeenheden, worden vergeleken met een oceaan, of met een bloembed of tuin, waaruit het uitwendige zoveel neemt, als voor het nut nodig is.

Het Woord van de Heer is als een oceaan, een bloembed en een tuin; wanneer het Woord in enige volheid in het innerlijk van de mens is, spreekt en handelt de mens vanuit zichzelf uit het Woord, en niet het Woord door hem.

Evenzo is het gesteld met de Heer, aangezien Hijzelf het Woord is, dat wil zeggen, het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede daarin, werkt de Heer vanuit Zichzelf of vanuit het Woord in de mens en op de mens, maar niet door de mens, aangezien de mens in vrijheid handelt en spreekt uit de Heer, wanneer hij handelt en spreekt uit het Woord.

Maar dit kan nog nader belicht worden door het onderlinge verkeer tussen ziel en lichaam, die van elkaar onderscheiden zijn, maar wederzijds verenigd.

De ziel werkt in het lichaam en op het lichaam, maar niet door het lichaam.

Daarentegen werkt het lichaam vanuit zichzelf uit de ziel.

Dat de ziel niet door het lichaam werkt, komt omdat zij elkaar niet raadplegen en niet met elkaar overleggen, noch de ziel beveelt of verzoekt dat het lichaam dit of dat doet of met de mond uitspreekt; en evenmin het lichaam eist of vraagt, dat de ziel iets geeft of verschaft.

Want al wat van de ziel is, is van het lichaam, onderling en wederkerig.

Evenzo is het gesteld met het Goddelijke en het Menselijke van de Heer; want het Goddelijke van de Vader is de ziel van Zijn Menselijke, en het Menselijke is Zijn lichaam; en het Menselijke vraagt niet aan Zijn Goddelijke, dat dit zegt, wat het moet spreken en handelen.

Daarom zegt de Heer: 'In dien dag zult gij in Mijn naam vragen; en Ik zeg u niet, dat Ik de Vader voor u vragen zal; want de Vader Zelf heeft u lief, dewijl gij Mij liefgehad hebt', (Johannes 16:26,27).

'In die dag', wil zeggen: na de verheerlijking, dat wil zeggen, na de volmaakte en volstreckte vereniging met de Vader.

Deze verborgenheid is uit de Heer Zelf voor hen die vanuit Zijn Nieuwe Kerk zullen zijn.

155. Eerder, in het derde artikel, werd aangetoond dat deze Goddelijke kracht, welke wordt verstaan onder de werking van de Heilige Geest, bij de geestelijken in het bijzonder de verlichting en de onderwijzing is, maar aan deze twee voegen zich nog twee tussenliggende werkingen toe, namelijk de innerlijke gewaarwording en de ordening.

Daarom zijn er vier dingen die bij de geestelijken in orde op elkaar volgen: de verlichting, de innerlijke gewaarwording, de ordening en de onderwijzing.

De verlichting is uit de Heer, en de innerlijke gewaarwording is in de mens, overeenkomstig de staat van zijn gemoed dat door leerstellige dingen is gevormd.

Wanneer die leerstellige dingen waarheden zijn, wordt de innerlijke gewaarwording helder uit het licht dat verlicht; zijn het daarentegen valsheden, dan wordt zij duister, hoewel zij als helder kan verschijnen vanuit de bevestigingen, maar dit komt voort uit een dwaallicht, dat voor de louter natuurlijke blik van gelijke helderheid is.

De ordening komt echter voort uit de aandoening van de liefde van de wil; de verlustiging van deze liefde ordent.

Als het de verlustiging van het boze en van het daaruit voortvloeiende valse is, dan verwekt dit een ijver, die van buiten bars, ruw, gloeiend en vuurspugend is, en van binnen toorn, razernij en onbarmhartigheid.

Is zij echter de verlustiging van het goede en van het daaruit voortvloeiende ware, dan is de ijver van buiten licht, glad, klinkend en brandend, en van binnen naastenliefde, genade en barmhartigheid.

De onderwijzing volgt echter als werking hier vanuit, als oorzaken.

Zo verandert de verlichting, die uit de Heer is, zich in verschillende soorten van licht en in verschillende soorten van warmte bij ieder overeenkomstig de staat van zijn gemoed.

156. VI. De geest van de mens is zijn gemoed en al wat er vanuit voortgaat.

Onder de geest van de mens wordt in concrete zin niets anders verstaan dan zijn gemoed, want dit is het, dat na de dood leeft en dan geest wordt genoemd.

Wanneer hij goed is een engelgeest en daarna engel; wanneer hij boos is, een satanische geest en daarna een satan.

Het gemoed van elk mens is zijn innerlijke mens die werkelijk mens, en binnenin de uitwendige mens is, die zijn lichaam is.

Wanneer dan ook het lichaam wordt afgeworpen, wat bij het sterven plaatsvindt, is hij in de volledige menselijke vorm.

Daarom dwalen diegenen die geloven dat het gemoed van de mens alleen in het hoofd zit; het is daar alleen in de beginselen, vanwaar allereerst al datgene uitgaat, wat de mens uit het verstand denkt en uit de wil doet.

In het lichaam echter is het in de afleidingen, die gevormd zijn om te voelen en te handelen; en aangezien het gemoed van binnen aan de lichamelijke dingen hangt, brengt het daarin gevoel en beweging en blaast ook innerlijke gewaarwording in, alsof het lichaam uit zichzelf dacht en

handelde; maar dat dit een begoocheling is, weet ieder wijs mens.

Daar nu de geest van de mens uit het verstand denkt en uit de wil handelt, en het lichaam niet uit zichzelf maar uit de geest, zo volgt daaruit, dat onder de geest van de mens zijn inzicht en de aandoening van zijn liefde wordt verstaan, en al wat daaruit voortgaat en werkt.

Dat de geest van de mens dergelijke dingen betekent die tot het gemoed behoren, blijkt uit vele plaatsen in het Woord, waaruit eenieder, zodra zij slechts worden aangehaald, zien kan, dat zij niets anders zijn.

Uit vele plaatsen volgen hierna slechts weinige: ‘Bezaaleël werd vervuld met de geest der wijsheid, inzicht en wetenschap’, (Exodus 31:3).

‘Nebukadnezar zei van Daniël dat een voortreffelijke geest van wetenschap, inzicht en wijsheid in hem was’, (Daniël 5:11,12).

‘Jehoschua werd vervuld met de geest der wijsheid’, (Deuteronomium 34:9).

‘Maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest’, (Ezechiël 18:31).

‘Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het koninkrijk der hemelen’, (Mattheüs 5:3).

‘Ik woon in de verbrijzelde en nederige geest, om levend te maken de geest van de nederigen’, (Jesaja 57:15).

‘De offeranden van God zijn een gebroken geest’, (Psalm 51:19).

‘Ik zal geven het gewaad van de lof in de plaats van een benauwde geest’, (Jesaja 61:3), behalve elders.

Dat de geest dergelijke dingen betekent die tot een verkeerd en verdorven gemoed behoren, blijkt uit de volgende plaatsen: ‘Hij zei tot de dwaze profeten die hun geest nawandelden’, (Ezechiël 13:3).

‘Ontvangt stro, baart stoppels, ten aanzien van uw geest, vuur zal u verslinden’, (Jesaja 33:11).

‘Een man die een zwerver is in de geest en leugen uitbrengt’, (Micha 2:11).

‘Een geslacht waarvan de geest niet gestadig is met God’, (Psalm 78:8).

‘De geest der hoererijen’, (Hosea 5:4; 4:12).

‘Opdat alle hart versmelte, en alle geest inkrimpe’, (Ezechiël 21:7).

‘Hetgeen over uw geest opklimt, zal geenszins geschieden’, (Ezechiël 20:32).

‘Zo slechts in zijn geest geen bedrog is’, (Psalm 32:2).

‘De geest van Faraó was verslagen’, (Genesis 41:8); evenzo ‘de geest van Nebukadnezar’, (Daniël 2:3).

Hieruit en uit zeer vele andere plaatsen blijkt duidelijk, dat de geest het gemoed van de mens betekent, en zulke dingen als tot het gemoed behoren.

157. Aangezien onder de geest van de mens diens gemoed wordt verstaan, zo wordt ‘in de geest zijn’, hetgeen soms in het Woord gezegd wordt, de staat van het gemoed verstaan afgescheiden van het lichaam.

En daar in die staat de profeten die dingen zagen die in de geestelijke wereld bestaan, wordt die staat of toestand ‘het Gezicht Gods’ genoemd.

In deze staat waren zij dan zoals de geesten en engelen zelf in die wereld.

In die staat kan de geest van de mens, net zoals het gemoed ten aanzien van het gezicht, van de ene plaats naar de andere worden overgebracht, terwijl het lichaam op zijn plaats blijft.

Het is in deze staat, waarin ik nu reeds 25 jaren achtereen geweest ben, met dit verschil, dat ik in de geest en tevens in het lichaam, en slechts enkele malen buiten het lichaam was.

Dat Ezechiël, Zacharia, Daniël en Johannes toen hij de Openbaring schreef, in die staat waren, blijkt uit het volgende: Ezechiël zegt: ‘De geest hief mij op en bracht mij in Chaldea tot de gevangenschap in het Gezicht Gods, in de Geest Gods; aldus voer het Gezicht, hetwelk ik gezien had, van mij op’, (Ezechiël 11:1,24); ‘dat de Geest hem opnam, en hij achter zich een aardbeving hoorde’, (Ezechiël 3:12,14); ‘dat de Geest hem opvoerde tussen de aarde en de hemel, en hem tot Jeruzalem bracht, en dat hij gruwelen zag’, (Ezechiël 8:3 e.v.); ‘dat hij vier dieren zag, die cherubim waren, en

verschillende dingen bij hen', (Ezechiël hoofdstuk 1 en 10); voorts, 'een nieuwe aarde en een nieuwe tempel, en een engel, die ze mat', (Ezechiël hoofdstuk 40 tot 48); 'dat hij toen in het gezicht en in de geest was', (Ezechiël 40:2; 43:5).

Iets dergelijk geschiedde met Zacharia, in wie toen een engel was, toen hij, 'zag een man rijdende tussen de mirten', (Zacharia 1:8 e.v.); 'vier hoornen, en een man in wiens hand een meetsnoer was', (Zacharia 1:18; 2:1,5 e.v.); 'vervolgens deed Hij mij de hogepriester Jozua zien, terwijl de satan aan zijn rechterhand stond om hem aan te klagen', (Zacharia 3:1 e.v.); 'een kandelaar en twee olijfbomen', (Zacharia 4:1 e.v.); 'een vliegende boekrol en een efa 1', (Zacharia 5:1,6); 'vier wagens, uitgaande van tussen twee bergen, en paarden', (Zacharia 6:1 e.v.).

In een dergelijke staat was Daniël, toen hij zag 'vier beesten opklimmende uit de zee', en tal van dingen die ermee verband hielden, (Daniël 7:1 e.v.); toen hij zag 'de worstelingen tussen de ram en de geitenbok', (Daniël 8:1 e.v.); dat hij deze dingen zag 'in het gezicht' [nachtgezichten, dromen], (Daniël 7:1,2,7,13; 8:2; 10:1,7,8); dat 'de engel Gabriël hem verscheen in het gezicht, en met hem sprak', (Daniël 9:21).

Iets dergelijks geschiedde met Johannes, toen hij de Openbaring schreef; hij zei dat 'hij in de geest was op de dag des Heren', (Openbaring 1:10); 'dat hij in een woestijn weggebracht werd in de geest', (Openbaring 17:3); 'op een hoge berg in de geest', (Openbaring 21:10); 'dat hij paarden zag in het gezicht', (Openbaring 9:17); en elders, dat hij zag de dingen die hij beschreef, zoals toen 'hij de Zoon des Mensen zag in het midden van de zeven kandelaren; de tabernakel, de tempel, de ark en het altaar in de hemel; het Boek verzegeld met zeven zegels, en de daarvan uitgaande paarden; de vier dieren om de Troon; de 12000 uitverkorenen uit elke stam; het Lam toenmaals op de berg Zion; de sprinkhanen, opklimmende uit de afgrond; de draak en zijn strijd met Michaël; de vrouw die een mannelijke zoon baarde, en in de woestijn vluchtte vanwege de draak; de twee beesten, het ene opklimmend uit de zee, het andere uit de aarde; de vrouw gezeten op het scharlaken beest; de draak, geworpen in een poel van vuur en zwavel; het witte paard en het grote avondmaal; de neerdalende Heilige Stad Jeruzalem, beschreven naar haar poorten, muren en grondvesten; de rivier van het levende water en de bomen des levens, vrucht voortbrengende elke maand', en tal van dingen meer. In een dergelijke staat waren Petrus, Jacobus en Johannes, toen zij Jezus van gedaante veranderd zagen; en Paulus, toen hij onuitsprekelijke dingen hoorde uit de hemel.

1) *Hebreeuwse inhoudsmaat*

Lees [verder >>>](#)

Terug naar de [inhoudsopgave >>>](#)

Digitale uitgave – Swedenborg Boekhuis 2011.

Bron – www.swedenborg.nl